

Sententie van den generalen Hove van Nederlant, tegens Mr. Cornelis de Wit, out-burgermeester der stad Dordrecht, etc. en Mr. Jan de Wit, gewesen raat-pensionaris van Hollandt en West-Vrieslandt : gepronuncieert voor langh, en ge-executeert den 20. Augusti, 1672

<https://hdl.handle.net/1874/20638>

D6315 f

UB
808

SENTENTIE
Van den generalen Hove van
NEDERLANDT,

Tegens

Mr. Cornelis de Wit,

Ont-Burghmeester der Stadt Dordrecht, &c.

E N

Mr. JAN de WIT,

Gewesen Raat-Pensjonaris van Hollandt en West-
Vrieslandt.

*Gepronuncieert voor langh, en ge-executeert
den 20. Augusti, 1672.*

Gedruckt in 's Graven-hage. 1672.

Sententie

Van

Mr. CORNELIS de WIT,

Oud Burgermeester der Stad Dordrecht, &c.

En van

Mr. J A N de W I T,

*Gewefen Raed-Penſionaris van Hollandt ende
Weſt-Vrieſlant.*

Alſoo Mr. CORNELIS de WIT, oud Borgermeester der Stadt Dordrecht, &c. en Mr. J A N de W I T, gewefen Raad-penſionaris van Hollandt en Weſt-Vrieſlant, by overtuyginge van haer eygen gemoet en Conſcientie, buyten pijn en banden van yſere bekend hebben, ſoo als ſy menighmael by haer ſelven overtuyght zijn geweest, dat niet tegenſtaende niemant geoorloft is de banden en fondamenten, daer op de Regeringe der Vereenighde Nederlanden gefondeert is, en deſelve Landen door Godts genadigen zegen, jegens alle geweld, meneen en machination harer vyanden en quaedwilligen, zedert eenigen tijdt beſchermt zijn geweest, te violeren ofte te verbreken; ſy Delinquanten in 't begin harer Regeringe beſtaen hebben, de ſtand van de Religie te perturberen, de Kercke Godts grootelijcks te beſwaren en te bedroeven, haer ſelven gekant hebbende tegen den loffelijcken Huyl van Orange, ſoekende het ſelvige te benemen alle eer en reputatie, te beſlaſten en aen te wrijven alle vuyle ongerijmheden; verbiedende ſelfs de Dienaren des Goddelijcken Woords het ſelvige Huys in hare gebeden gedachtigh

tigh te zijn; om alle Goddelijcke zegen daer van af te weeren, daer toe Formulieren voorschrijvende, voorts aen alle hare Complicen inscherpende de souverainiteyt van yder Provincie over sich seiven; waer door een separatie of afscheydingh van de Provincien van den anderen te weegh gebracht wierde.

Dat sy Deliquanten meenighe raedslaeghen in prejuditie van de Kerck ende Regeringe, in hare Huysen ende Collegien met particuliere Leden en Steden, hebben ontworpen, om daer door de Kerk te drucken, haer selfs te verrijcken en souvreyn te maken, en de Gemeente in een nedrige en bedruckte staet te brenghen, zijnde een Complottegens alle ordre in de Staeten Generael gebruyckelijck; dat sy veracht hebben de salutare Rade van den overleden Prince van Orange, en andere notable Personagien, haer met alle macht gestelt hebben, jegens de remedien, dienende tot restauratie van de voorsz. stand, om te volgen de voetstappen van de gemelde Princen, maer die t'eenemaal verwerpde en contrarie doende, dat sy verscheyde Koningen en Potentaten sinisterlijck geabuseert hebben, daer door oock den staet in veele begintelen, ja Oorlogen selfs gekomen zijn. Dat sy in desen jegenwoordigen Oorlogh aen Vranckrijck, een particuliere Ambassade hebben gedaen, buyten kennisse van de and're Leden, srydende tegens alle gebruyck, haer selfs assumerende de authoriteyt in de Regeringe van 't Landt, daer door wy by nae ons Lant met een schandeleuse Vrede en Tractaet souden hebben moeten overgeven, ende oock door de voorsz. Ambassade den Koningh onsen Vyandt, den slechter toestand van ons Vaderlandt bekent makende; waer door hy sijne avantagie op ons konden maecken. Dat sy Brieven aen Koningen ende Potentaten, door haer selfs ofte door de Ambassadeurs, waer door sy alles hebben en kosten uytwercken buyten kennisse en weten van den Staet, afgeveerdicht hebben, onder dekmantel en voorgeven van secrete Correspondentie, dat veele van de Gecommitteerde der Steden niet konden weten wat'er passeerden, ende 't geen met den een of ander Potentaet gehandelt wierdt, voor en al eer sy daer mede haer ooghermerck hadden bereyckt. Dat sy om de Kerck in meerder verwerringe te brengen, toe-ghestaen en geprocureert hebben, dat in de publijcke Kerckelijcke diensten ingedrongen zijn Theologanten en Leeraers, die hare maximen toegedaen waren, ende oock in de Kerck-Raed buyten alle gebruyck, op verscheyde plaetsen, hebben doen federen politijcke Commissarissen, op dat de waere Kerck niet al te veel sou voorgestaen, maer gebonden werden; ende in 't politijck soodanige personen gestelt en ingevoert werden, die sy vermeeynden tot uytvoeringe van hare factie, be.

bequaeme instrumenten te wesen. Dat sy mede te wege hebben gebracht, dat deselve hare Instrumenten en Creaturen verlicheyde mael, ende op verscheyde wijse en plaetse, jegens alle goede ordre van Regeringe, Conventiculen en aparte vergaderinge hebben gehouden, alwaer sy en hare Complicen beraedtslaeght hebben, op middelen, dienende om tot haer voornemen te komen, in faveur van haer eyge personen, ende tot prejuditie van den Staet en Kerck, ende totten eynde die onder de naem van de Heeren Staten van Hollandt ende West-Vrielandt werden geauthoriseert, haer-luyden heeft doen comploteren, omme alsoo met geligueerde stemmen, in weerwil, ende tegens danck van de notabelste Leden van Hollandt, resolutien naer haren appetijt te wege te brengen, niet tegenstaende sy selfs wel bekend hebben sulcke aparte vergaedinghe in een wel-gepoliceerde Republijcque, ongeoorloft te zijn, ende door die practique alle hare wille, in prejuditie van den Staet ende Landen, hebben met meerderheydt van stemmen weten over te haelen, dat sy noyt zijn geweest Voorstanders van de Gereformeerde Religie, maer door de veelvuldige gevoelens ende secten, haer meeningen hebben tot een effect gebracht. Dat sy tegens de resolutie, ende haere belofte onder eede, de Ampten ende Officien, soo Politique als Militaire, hebben gegeven, en laten geursurpeert werden by Personen buyten de Gereformeerde Religie, ofte by die gene die noyt daer confessie van hadden ghedaen. Dat sy alles achtende niet genoegh te zijn, met hare Complicen onderstaen hebben, den standt der Politie mede te turberen, de Landen in confusie ende in disordre gebracht hebben, om door middel van dien haer voornemen, jegens de securiteyt ende welstandt van der selve Lande, bequamer te wege te brengen. Dat sy ten dien eynde, en tot steunsel van haer factie onder verscheyde pretexten, het vyer van tweedragt gestoockt, ende allerley dissidentien tusschen de Provintien en Steden hebben verweckt, ende haer selve gestelt tot Hoofden van die Factie, daer toe sy verscheyde aparte vergaedinghe hebben gehouden, om malkanderen voorheen te verstaen, ende alsoo hare stemmen met gecomploteerde eenigheyt, in de Vergaderingh van de Heeren Staten van Hoilandt hebben ingebracht, ende de resolutie na der selver goetvinden met pluraliteyt van stemmen hebben geformeert. Dat sy altijts hebben sorge gedragen, dat de Militie Officiers, ende Commissarissen in de Legers, waeren tot haere dispositie, behoudende de patenten aen haer selfs, laetende die onder de directie van soodanige Heeren, daer sy 't meeste by vermoghten, waer door sy meester van de Wapenen bleven; op dat geene particuliere Stadt of Steden yets tegens haer souden kunnen doen, Dat sy altijdt met lijf ende ziel hebben

wederstaen, onder ghehouden, de vrienden ende goede geïnclineerde tot Sijn Hoogheyt de jonge Prince van Orange, waer toe sy, by de Leden en Steden, een eeuwig-duerende wet, ofte perpetueel edict hebben doen intstellen en beweeeren. Oock dat sy, de favoriten van Sijn Hoogheyt hebben ontnomen haer gesagh, en oock selfs met de doot doen straffen; gelijk sy, haer ziel overtuuyght vindende, hebben beleden, dat de bannissementen van de Heeren Johan Kievit, en van der Horst, onbehoorlijk zijn geweest. Jae een wraeck-roepende straffe in haere conscientie gevoelende, over de onnosse doot van den gesententieerden Heer Buar. Dat sy de Landen op seer swaere en groote kosten hebben gejaecht, en haer daer door met vry groote somme gelts en capitaelen verrijckt. Dat sy anders niet getracht hebben, als den Staet van de Landen te diminueren, en haer selfs in groote eer ende aensien te brengen. Dat sy tot de ruïne en onder-blijvinge en verdruckinghe van Sijn Hoogheydt de Prince van Orange, met de Koningh van Vranckrijk, onderlinge correspondentie hebben ghehouden, om aen de selve de maght van 't Lant over te geven, en door dat middel den Staet te ruïneren. Dat hy *Cornelis de Witt*, Ruwaert van Putten, in sijn privé, en uyt eygen drift, aen den bewufte Barbier, eenige sommen uytgeschoten en getelt heeft, om daer voor te zijn een moordenaer van de Prince van Orange; en by effect van 't moordadigh feyt, noch een somme te sullen betaelen. Soó is 't, dat de Reghteren, Borgeren en Gemeente, in 's Graven Haege, met rijpe deliberatie, met de Rade van Justitie, genoeghsaem de delinquanten, haer feyten bekent gemaect hebbende, gelijk sy oock selfs doen blijken, haer genoegh bekent te zijn, in 't pronuntieren van sekerere Sententie, daer by sy den persoon van *Cornelis de Witt*, Ruwaert van Putten, eeuwigh uytbannen; om na tekomen de Resolutien van dat niemant in foodanigh een bedieningh zijnde, begaande *crimen laesae Majestatis*, soude strafbaer zijn aen den lijve, maar alleen gebannen werden, haer selven boven de Justitie stellende, sy nochtans sulx niet equitabel oordelende, overwogen hebben al 't geen ter materie is dienende, ende heeft mogen moveeren, doende recht, in den name ende ten dienste van de Nederlantsche Gemeente, en tot ruste van de Steden der Vereenighde Landen, de selve Personen gecondemneert hebben, en condemneeren mits desen, dat sy sullen onderdrukt werden, gelijk de Steden ende Landen by den Vyandt geoccupeert, en onderdrukt zijn geworden; datter de doot nae volght. Dat men haer voorts sal brengen op een publike plaets, ofte schavot; gelijk door haer de eere van de Landen op een schandeleus schavor is gebraght; dat men haer aldaer de leden sullen af-snijden, gelijk de Leden en Steden van de

de Provincie door haere quade directie, van den Vyandt af-gesneden zijn. Voor eerst haere twee voorste vingeren, daer mede sy de ruïne ende val des Prince van Orange, door 't eeuwigh Edict hebben besworen. Ten tweeden haere ooren, die sy tot meenigh schelm-stuck geleent hebben. Ten derden haere neuse, die sy in bekentenisse van haere personen als een eer-titel voorstelde. Haere handen ende vingeren, daer mede sy meenige onrechtveerdige letteren geschreven, en gestoole penningen getelt hebben. Haere voeten, waer door sy tot godtloose raedtslaegen zijn gegaen. Haer vlees uyt hun Lichæm genepen: gelijk nu de arme Gemeente door den Oorlogh, en de progressie der Franssen, genepen worden. Haer kleederen onder malkanderen verdeelt: gelijk de kleederen der onnosse lieden, van haer lijf door de Franssen en Vyanden, geruckt zijn geworden. Eyndelijck haere totale ruïne, gelijk sy gedacht hebben Godts Kerck, ende de goede Gemeente gantschelijck te ruïneren, verklaeren alle haere goederen geconfisqueert ten dienste van den Lande. Aldus gedaen in de Openbaere Vergaderingh, in 's Gravenhage den 20. Augusti 1672. 's namiddags ten 6. uren, by de Gevangen-poort, ende op de Ge-rechts-plaetse.

Ter Ordinantie van de Gemeente voornoemt.

Onderzoekens,

De Borgery van de 7. Provincien, en alle Liefhebbers en Voorstanders van Godts Kerck, en 't Lieve Vanderlandt.